

Vastaus kirjalliseen kysymykseen KKV 555/2018 vp

Vastaus kirjalliseen kysymykseen kaivostoimintaa koskevien epäkoh- tien ja kaivoslain uudistamistarpeiden selvittämisestä sekä kaivostoi- minnan ympäristöhaittoihin puuttumisesta

Eduskunnan puhemiehelle

Eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ssä mainitussa tarkoituksessa Te, Arvoisa puhemies, olette toi-
mittanut asianomaisen ministerin vastattavaksi kansanedustaja Outi Alanko-Kahiluodon /vihr
näin kuuluvan kirjallisen kysymyksen KK 555/2018 vp:

*Onko hallitus valmis tilaamaan kaivoslain sekä muun lainsäädännön päivittämistarpeista
uuden, puolueettoman selvityksen, jossa huomioidaan myös lainsäädännön uudistamistar-
peet luonnonsuojelun, ympäristövahinkojen ennaltaehkäisyn ja yhteiskunnan kokonaise-
dun näkökulmasta;*

onko hallitus valmis selvittämään kaivosveron käyttöönottoa Suomessa ja

*onko hallitus valmis käynnistämään selvityksen kaivostoiminnan haittojen ehkäisystä ym-
päristöriskoksia koskevan lainsäädännön ja sen valvonnan osalta?*

Vastauksena kysymykseen esitän seuraavaa:

Työ- ja elinkeinoministeriö sekä ympäristöministeriö ovat käynnistämässä arviointityötä nykyi-
sen kaivoslain sekä muun kaivostoimintaa koskevan lainsäädännön toimivuudesta. Työn tuloksia
on käytettävissä tulevissa hallitusneuvotteluissa.

Kaivostoimintaan ei kohdistu erityistä veroa. Kaivosyhtiöt ovat Suomessa samojen verolakien
alaisia ja maksavat veroja samoin perustein kuin muut yritykset. Kaivostoiminnan harjoittajan on
maksettava kiinteistövero ja elinkeinotoiminnasta saaduista tuloista tuloveroa.

Ympäristölainsäädäntö asettaa kaivostoiminnalle tiukat ehdot lupamenettelyn ja vakuuksien
kautta, joita noudattamalla pyritään minimoimaan kaivostoiminnasta aiheutuvat ympäristöhaitat.
Mahdolliselle kaivosverolle ei siten ole nähtävissä ympäristöperustetta. Verolla ei voida eikä tule
kompensoida mahdollisia ympäristövahinkoja, joiden korvaaminen kuuluu niiden aiheuttajalle.

Kaivostoimintaan kohdistuvan mahdollisen fiskaalisen valtiolle maksettavan veron osalta ei ole
tehty selvitystä tai vaikutusarviointia. Veron käyttöönottoa tulisi tarkemmin selvittää ja arvioida,
kun kaivostoimintaa koskevan muun sääntelyn mahdolliset muutokset ovat tiedossa.

Vastaus kirjalliseen kysymykseen KKV 555/2018 vp

Jos mineraalien käytöstä haluttaisiin korvausta myös valtiolle, edellyttäisi se kaivosmineraalien omistuksen osalta uudelleenajattelua. Muun muassa Ruotsissa valtio omistaa maaperässä olevat kaivosmineraalit. Kaivosyhtiö maksaa siellä korvauksena mineraalien käytöstä rojaltityyppistä maksua maanomistajan ohella myös valtiolle.

Ympäristölainsäädännöllä ja erityisesti ympäristönsuojelulain (527/2014) edellyttämällä ympäristövalvonnalla varmistetaan, että ympäristöön vaikuttavat toiminnot ovat säädösten ja annettujen lupien ja määräysten mukaisia. Ympäristövalvontaviranomaisten, kuntalaisten tai muiden tahojen havaitessa lainvastaisen teon tai laiminlyönnin, on viranomaisten jälkivalvonnan keinoin puututtava asiaan. Jälkivalvonta käsittää hallinnolliset keinot puuttumiseen, laiminlyöntien oikaisemiseen ja tarvittaessa ilmoituksen tekemisen poliisille esitutkintaa varten.

Ympäristöhallinnon resurssit ovat vähentyneet viimeisen vuosikymmenen aikana, mutta ympäristövalvonnan maksullisuuden lisääminen ja tehostunut viranomaisyhteistyö ympäristörikosten selvittämisessä, myös poikkihallinnollisesti, ovat osaltaan paikanneet tilannetta.

Luonnonsuojelu- ja ympäristörikossäännöksiä tarkistettiin laajemmin 2016 voimaantulleella rikoslain muutoksella 1683/2015. Lisäksi vuonna 2015 hyväksytyllä ympäristörikostorjunnan strategialla ja toimenpideohjelmalla pyritään varmistamaan, että kansallinen lainsäädäntö tukee ympäristörikosten havaitsemista ja selvittämistä.

Edellä mainituista syistä johtuen ei nähdä välitöntä tarvetta selvittää kaivostoiminnan haittojen ehkäisyä ympäristörikoksia koskevan lainsäädännön tarkistamisen tai ympäristövalvonnan osalta.

Helsingissä 25.1.2019

Elinkeinoministeri Mika Lintilä